

Poština
payšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
Ista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMICI

Glasilno „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna na-
ročnina 50— D
mesečna 4— „
Izjemstvo ce-
loletno 100 D.

Posamezne
številke se ra-
čunijo po 1 Din

Inserati
se računajo:
pol str. 350 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 25 p.

Kaj hočemo?

Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega sloven-
skega ljudstva!

Več luči.

Če se spomnimo nazaj na leto 1920. in 1921. se moramo čuditi, kako se je pri nas v Sloveniji spremenilo mišljenje. Ko smo mi prvi dvignili zastavo slovenske državnosti in lastne zakonodaje, smo bili proglašeni za separatiste, državi nevarne ljudi, roče jezuite itd. Takrat je vse plavalo v nekem meglenem „jugoslovanstvu“, ki si ga je zamislila prečanska buržoazija, katera je potrebovala to bleščavo krinko za svojo gospodarsko eksploatacijo kmetstvo-delavskega ljudstva. In je res zavedla v ta miselni labirint mnogo ljudi z nacionalnimi čustvi, zavedla seboj cele proletarske stranke. Da je danes n. pr. socialno-demokratska stranka tako razbita in oslabljena je to poglavitna posledica dejstva, da se v **ustavnem vprašanju** ni hotela jasno in nedvoumno izreči. Čeprav je strankino glavno glasilo „Naprejek“ l. 1919. in 1920. objavljalo članke za federacijo te države, vendar ta misel med vodilnimi možmi ni mogla prodreti. Strankino vodstvo se je jasnosti v tem pogledu odkrnjalo in kongres l. 1920. je sprejel neko resolucijo, ki ni bila ne mišne tiče. Za programatične socialiste je bilo sicer jasno, da delavska stranka ne more zastopati drugega kot federalističnega načela, kljub temu pa so soc. demokratični poslanci v Belgradu lojalno podpirali centralistični sistem in njegove najizrazitejše predstavnike med buržoazijo — demokrate — ter so bili ob sprejetju Vidovdanske ustave zadnja skrita vladna rezerva. To je treba povedati že zaradi tega, ker je bil to **na glavni greh stranke** v njeni parlamentarni in sploh politični taktiki. Strankini poslanci, v kolikor so si bili glede ustavnega vprašanja sploh na jasnem, so se deloma celo naravnost priznavali za centraliste ali pa **unitariste** — kar je v bistvu isto — ter so se sklicevali na neko **samoupravo**, ki tega imena nikjer na svetu ne more zaslužiti. To pa so delali vsaj nekateri voditelji in poslanci stranke predvsem zato, ker so sledili svoji osebni politiki, ne pa politični gospodarski in socialni potrebi tistih, ki so jih zastopali.

Ta stranka se politično še dolgo ne bo mogla močnejše uveljaviti med našim kmetstvo-delavskim ljudstvom, vse

dotlej, dokler v tem pogledu ne bo imela jasnega programa, ki ga bo možato in v resnici zastopala tudi v praksi.

Druga delavska stranka — komunisti — so istotako bili centralisti in to predvsem pod vplivom svojih srbskih tovarišev. Šele sedaj, ko so 21. januarja t. l. Ljubljani ustanovili novo „Socialistično Stranko Delovnega Ljudstva“, so se izrekli za federalizem, toda tudi to pot šele nekako po ovinkih in nedoločno. In zdi se nam — tega pa ne moremo določno trditi — predvsem pod pritiskom našega javnega mnenja v sedanjih volilnih dobi.

Naš list nosi naslov „Avtonomist“. To ime smo si izbrali zelo premišljeno v času, ko je bila še ta skromnost nerodna in zamerljiva ter izzivajoča. Kdor pa je zasledoval osebno na.ao-i0sd,uo pa je zasledoval vsebino našega lista, ni mogel prezreti, da smo bili od početka federalisti, in da to podkrepimo, smo uvedli v list stalni podnaslov: **„Kaj hočemo? Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!“** — V teh kratkih, jedrnatih besedah je zapopaden naš federalistični program. Vsi socialni preobrati od pariške komunizma preko predvojne socialne demokracije do ruskih boljševikov, so proglašali to načelo kot svoje in edino pravilno.

Če nam toraj kdorkoli očita, da smo le za nekakšno deželno avtonomijo, kakršno je poznalo staro avstrijsko cesarstvo, nam zavedno dela krivico. Zavedamo se tudi čisto jasno, da se naglo bližamo razrešitvi problema o republikanstvu in monarhizmu. Ves gospodarski razvoj z vsemi svojimi immanentnimi silami, ki so koncem konca najbolj odločilne, nas žene v srednje evropsko konfederacijo, ki ne more biti po svoji zunanji obliki drugačna kot republikanska.

Danes, ko stojimo pred volitvami, si marsikatera oseba ali stranka odeva popularno geslo o federaciji in republici. Vse to izvablja iz ust ljudi, ki pa v svoji notranjosti niso tega prepričani, zgolj namiljivost poslanskih mandatov. To smemo mi povedati, ker se sami ne pulimo za glasove volilcev in mandate, zavedajoči se, da je bližnja politična bodočnost zelo provizoričnega značaja.

Kajti vse je odvisno od nadaljnjega poteka zunanje-političnih dogodkov v Evropi in izvenc nje. In če se bo naša država končno enkrat vendarle konsolidirala, se bo to zgodilo le v federaciji. Šele potem bo dana možnost večjega gospodarskega in socialnega razmaha v medsebojnem slojnem boju, ki bo ločil ljudi gospodarsko med seboj. Zlasti delovni sloj pri nas bi že danes lahko povsem jasno videl posledice omahovanja v tem vprašanju. Ljudstvo to tudi vrtveva, hoče se družiti pri obrambi svojih socialnih pravic, toda nekateri voditelji še vedno nočejo. Prepričani

smo, da bo pod pritiskom težkih socialnih in gospodarskih prilik po vojne dobe in ekonomsko slabo razvite ter upravljane države, prišel dan organiziranega kmetstva in delavskega slovenskega ljudstva.

Če smemo svojim somišljenikom glede bodočih volitev kaj svetovati, potem jim priporočamo, da se zagotove, če se bo stranka ali oseba, koji bodo dali svoj glas — vso svojo državljansko moč, ki jo danes imajo — resnično in jasno zavezala za ustavno revizijo in za lastno zakonodajo.

Dunaj in Belgrad.

Pred 25 leti:

Iz govora g. rektorja ljubljanskega vsučilišča dr. Aleša Ušeničnika na dan svetosavske proslave:

„Naj smem ob tej priložnosti tudi našo javnost, da bi se bolj zavezala za našo univerzo... Kako lep je spomin na tiste čase, ko se je slovenski narod brezupno, a složno boril za svojo univerzo! Naj spomnim, kako je sedanj kralj, namestnik g. minister Hribar kot župan stolnega mesta Ljubljana ves življenja za univerzo. Naj spomnim še dveh mož, ki jih zrem tu v vaši sredi, prev. g. škofa dr. Jegliča in predsednika odvetniške zbornice ter komisije za državne pravne izpite dr. D. Majarona. Ta dva je — letos bo prav 25 let — tedanji deželni zbor odposlal na cesarski Dunaj, da bi tam tolačila želje in zahteve slovenskega naroda glede univerze. Čakala sta pred cesarskim Dunajem, a čakala sta zaman — ponižana sinova ponižanega naroda — ker cesarski Dunaj ju ni sprejel. A že to dejstvo samo je dalo ideji naše univerze novih moči.“

Danes.

Iz govora g. rektorja ljubljanskega vsučilišča dr. Aleša Ušeničnika na dan svetosavske proslave:

„Častna dolžnost mi je, da se vam vsem, predstavnikom oblastev in prijateljem naše univerze iskreno zahvalim, da ste počastili našo univerzo ob tej skromni slovesnosti s svojo navzočnostjo in dali tako nam profesorjem in našemu dijaštvu novč pobjude in moralne podpore. Zakaj ne morem zakrivati, da preživlja naša univerza težke dni, ker se že štiri mesece takorekoč od dne do dne nahaja naša akademska mladina v negotovosti, ali bo mogla še nadaljevati na naši univerzi svoje študije. Zato je tudi ta naša slavnost skromna, ker so naša srca žalostna, ko je svetosavska slavnost na univerzi v kraljevem Belgradu polna svečanosti in kraljevskega sijaja.“

Politika in politika.

Mnogokrat slišimo med ljudmi nezadovoljno godrnjanje, češ, da je sedanja slovenska politika brezplodna in za nič, ker nima pokazati nikakih uspehov. Ljudje pravijo, da je bilo včasih boljše, kajti poprej so vsaj nekaj dobili, danes pa nič. Poprej so poslanci vedno kaj malega s seboj prinesli s cesarskega Dunaja. Enkrat podporo za uravnavo kakšnega hudournika, drugič podporo za popravo kakšne ceste, potem zopet podporo za popravo domačega zvonika

itd. Gosp. poslanec ni nikdar prišel med svoje volilce praznih rok, ampak je bil podoben dobremu stricu, ki ima v svojem žepu vedno kakšen cukereček za pridne in ubogljive otroke.

Danes pa ljudje tarnajo in stokajo, da cukerečkov ni več. Poslanci prihajajo med nje praznih rok ali pa prinašajo s seboj kakšne dolgočasne obljube. In ker ljudje nič ne dobe, pravijo, da je taka politika za nič in da je bilo včasih boljše.

LISTEK.

Zgodovina l. 1918. v novi luči.

(Zanimiva razkritja.)

„V tej težki situaciji ni preostalo drugega“ — nadaljuje Pašič v tej svoji depeši. — „če hočemo rešiti edinstvo našega troimenega naroda, kot pristati na ta polovičarstva, da se ne razidemo, storivši ničesar, kar bi moglo predstavljati in zastopati jedinstvo našega naroda. To zajedniško ministrstvo, ki bo predstavljalo napram inozemstvu in našim zaveznikom našo občno narodno stvar je ipak boljše, kakor pa, če bi se needini razšli. Mogoče je, da se v bodočnosti stvar popravi, ko se poveča število članov tega občega skupnega ministrstva. Prosim prestolonaslednika i člane vlade, a posebno Mihajla Gavriloviča, da sprejme mesto, ki se mu ponuja, ker bi se sicer situacija še oslabšala.“

Danes smo izdali komunike da smo se zedinili in sestavili zajedniško ministrstvo, ki so mu poverjeni tudi oni posli, k so nastali z novim stanjem ob pro-

klamaciji edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Predlagano je tudi, objaviti manifest na naše sorojake in za ostali svet, s katerim se želi manifestirati zajedniška uprava obeh faktorjev: **kraljevine Srbije in Narodnega Veča v Zagrebu.**

Prvi in drugi bo priobčen takoj srbski vladi in prestolonasledniku.

Danes zvečer se vrnem v Pariz, kjer bom počakal na odgovor in na navodila za svoje daljne posle, to je, ali naj počakam na prihod prestolonaslednika ali pa naj se vrnem v Srbijo.

Sestavo koalicijskega kabineta bom izvršil v Parizu. Bodo težkoče, ker se zopet otežkočuje situacija zaradi **osebnosti**. Ne moremo se složiti, čeprav so predstavniki opozicije izjavili, da ne bodo delali težav zaradi portfeljev. Ako se sestavi koalicijski kabinet, bo potrebno, da se takoj skliče narodna skupščina v Skoplje, ali pa, kamor bo določila srbska vlada po sporazumu s prestolonaslednikom.

Prosim prestolonaslednika in srbsko vlado, da uvažujejo težkoče današnje situacije in mojo željo, da doprinesemo tudi žrtve k stvortvi narodnega edin-

stva. V vsakem slučaju pa prosim prestolonaslednika, da more popolnoma in brez omejitve upotrebiti svojo pravico, poiskati si druge svetovalce krone in zastopnike interesov kraljevine Srbije in našega troimenega naroda. No 209.

Pašič.

Na to dolgo depešo je odgovoril v imenu srbske vlade Protič tako-le:

Pašiču, Pariz,

Krf, 29. X. 1918.

Osebeno. Ko sem Vam včeraj poslal telegram, v katerem sem pristal na Trumbičev predlog o zajedniškem ministrstvu, sem mislil, da bodo ministri za zunanje zadeve, vojne, financ, marine in železnice ministri za vso deželo, tako kakor se ministruje po vsem svetu.

Iz depeše, ki smo jo prejeli po noči, razvidim, da sem se varal. To, kar gošpodje sedaj hočejo in žele, je pokveka ministrstva, kakršnega nikjer nikoli ni bilo. To je izraz nezaupanja Vam osebno in Srbiji, ki ni zaslužila takšnega postopanja; to je nekaj, kar ni nikoli med ljudmi, ki resnično hočejo narodno edinstvo.

Smatramo za povsem neumestno, da ministri, **razven našem kralju**, ki je

naš zajedniški kralj, polagajo prisego še komu drugemu.

Zato Vam moram reči, da mi takšno kombinacijo odločno zavračamo ter Vas prosimo, da uvažujete naše ostavke odnosno, da jih predložite v uvaževanje prestolonasledniku. Prosim poleg tega, da Vam smemo reči, da po naših mislih v tej situaciji tudi za Vas ni mesta v takšni vladi, ker je očitno, da se Vam na ta način izreka nezaupanje.

G. Marko Gjurčič in Miša Trumbič nista pristala niti na ta Trumbičev predlog po Vaši depeši št. 203. G. Ljuba Jovanovič in Ninčič nista tu. Jovanovič je v Skoplju, a Ninčič v Belgradu. G. Gavrilovič Vam bo zasebno poslal svoje mnenje, v kolikor se njega tiče.

Minister Protič.

Iz teh uradnih depeš se jasno vidi, kako si je srbska vlada mislila ureditev nove države. Ona se je dosledno držala načela, da ta država ni nova, ampak stara, ki se le poveča. Na drugi strani pa je manjkalo povdarka, da je ta država nova. — To se je pokazalo iz nadaljnjih tu objavljenih dokumentov.

(Dalje.)

Tako razpoloženje med ljudmi pa izkoriščajo mnogi gospodje na svoj način in pravijo ljudem: Volite nas, pa boste videli, da bo kmalu drugače. Če bomo izvoljeni mi, bomo šli v Belgrad in pojdemo v vladu in v vladu čez drn in strn in ker bomo podpirali vladu, bomo tudi za vas dobili kakšen političen cukercik in zopet se vam bo dobro godilo kot se vam je nekdanj, ko smo dobivali cukercike z Dunaja.

Ne da se tajiti, da ljudje take besede radi slišijo in jim tudi radi verjamejo.

Sedaj pa poglejmo, kako izgleda ta „politika cukercikov“ v resnici.

Moderna država je (na zunaj) skupina ljudi, ki živi na gotovem ozemlju. Taka v „državo“ organizirana skupina ljudi hoče s skupnim, smotnim delom nekaj doseči: hoče vzdrževati med seboj red in mir, hoče ljudstvo izobraziti, hoče dvigniti gospodarstvo, se hoče zavarnovati pred napadi od zunaj itd. Za naprave pa, ki služijo tem namenom, je treba mnogo denarja in skupnih prispevkov. Te prispevke dajejo „državi“ vsi ljudje, vsak po svoji moči, v obliki davkov. Vsak državljan, ki nekaj pridela ali zasluži, je dolžan plačevati davek, t. i. prispevati po svojih močeh k stroškom za obče koristne državne naprave.

Kakor pa je vsak državljan dolžan (tudi moralno, ne samo iz strahu pred davčnim eksekutorjem) plačevati prispevke k skupnim stroškom, tako je tudi država dolžna (tudi moralno, ne samo iz strahu pred interpelacijami itd.), da vsakemu delu države nekaj od prejetega davka vrne v podobi obče koristnih naprav.

Če n. pr. Slovenija plača letno neko gotovo svoto davka, je država dolžna, da vrne Sloveniji vsaj velik del prejetega denarja v obliki obče koristnih naprav kakor so šole, ceste in železnice, mostovi itd. Tako dela vsaj vsaka moderna država, kjer vladajo ljudje, ki imajo še nekaj čuta za čast in za poštenje in ki jih je še nekoliko sram. Res je sicer, da država ne more urediti svoje uprave tako, da bi vsako leto vsak kraj prejemal vse svoje davke v drugi obliki (v obliki naprav) nazaj, ker je treba skrbeti tudi za naprave, ki so temu ali onemu kraju le indirektno koristne, toda v glavnem velja pravilo, da mor. dobiti vsak kraj od vplačanega davka vsaj od časa do časa lep del nazaj.

Moja dolžnos. kot državljan je, da plačam davek, država zopet pa je dolžna, da mi za moj davek nekaj da. Za to pa, kar mi je država dolžna dati, ne bom prosil in moledoval, ampak to bo zahteval in terjal.

Na Dunaju so vladali pred vojno dobri upravniki. O tem ni nobenega dvoma. Ti upravniki so se dobro zavedali, da morajo posameznim delom države nekaj vrniti iz vplačanega davka, brez vsakega ozira na politično strankarstvo. Čehi n. pr. so bili mnogo let v hudi opoziciji, toda država jim še vseeno dala na razpolago denar za česko vseučilišče, zidala je ceste in železnice in podpirala češke kulturne in

socialne ustanove. Tudi slovenski kraji so dobili razne obče koristne ustanove, ker so jih morali dobiti brez ozira na to, če so se slovenski gospodje pred dimajskimi priklanjali ali ne. Ker so se pa navadno priklanjali, so vse dajatve avstrijske države na nas polagoma izgubile značaj dolžnosti in pravice in so dobile značaj — milosti... Če bi bili nekdanji slovenski zastopniki od Bleiweisove dobe sem vedno stali na stališču, da je to, kar država Slovincem daje, samo prokleta dolžnost za državo, ker ona tudi naše davke pobira, in nikakva milost, bi danes med Slovenci živel drugačen državljanski ponos kakor ga imamo danes (ko ga pravzaprav sploh še ni). Ker pa se je slovenska politika že od prvih početkov postavila na stališče milosti, ne pa na stališče dolžnosti in pravice, smo ostali do danes narod ponižnih političnih klečaplazov, ko bi bili že zdavnaj lahko narod ponosnih in na svojo pravico se sklicujočih mož. In zato pravimo: Dokler bodo naši slovenski možje jokali in tarnali za „milostnimi cukerciki“, in dokler se ne bodo zavedli, da so ti „cukerciki“ od njihovih davkov krvavo plačani, in da jih toraj morajo dobiti, ker so jih plačali, toliko časa ne bodo narod — mož! Na mesto stare Milosti mora stopiti sveta in nedatkljiva Pravica! Ne pros! več, ampak zahtevaj to, kar je Tvoje!

V vsaki državi pa vlada kakšna kasta, ki ima v rokah vso oblast. V nekili državah ima vso oblast v rokah kralj, drugod vojaštvo, drugod zopet kakšna „porodica“ itd. In sedaj nastane vprašanje: Kako pa naj pridemo do svoje pravice, če nam je kralj ali pa kakšna „porodica“ noče dati?

Odgovor na to vprašanje nam daje zgodovina. Kaj so naredili francoski kmetje leta 1793.? To zgodovino poznajo tudi vladajoče kaste.

Pri nas v Sloveniji pa ima „politika milosti“ še drugo lice. Leta 1918. je bila Slovenija po trditvi raznih znanstvenikov svobodna država. Te države nam nihče ni vzel, ampak sami smo jo izročili v svoji brezmejni politični otročavosti — Belgradu, ne da bi si bili izgovorili najmanjši „užitek“, ker smo živelitkrat v neki megleni „jugoslovanski“ narodnosti pijanosti. Belgradu smo izročili vse, ker se nismo zavedali svojega početja. In če nam danes Belgrad ponuja od našega premoženja pet ali šest procentov nazaj v obliki „političnih cukercikov“, in če Belgrad še povrh zahteva za te „cukercike“ od nas pasjo ponižnost — ali naj res sežemo po njih s hvaležnostjo? Ne, ljudje božji, hvaležnosti za take „cukercike“ ni treba kazati in ne imeti, ampak zahtevati je treba cel naš slovenski grunt nazaj, ki smo ga Belgradu izročili v nacionalni nezavesti!

Zato je in ostane neizpremenjena naša zahteva: Mi hočemo zvezno državo (federacijo), ker samo v taki državi bomo zopet prišli do svojega premoženja. Proč z „milostjo“, in živela slovenska neodvisnost!

Uradništvo in centralizem.

Takoj po nastopu radikalno-demokratske vlade pred približno dvema leti se je zgodilo, da je bil za voditelja oddelka za socialno skrb pri pokrajinski upravi imenovan odlični pristaš vladajoče demokratske stranke (g. Adolf Ribnikar). Ali je bilo to imenovanje izvršeno pravilno ali ne, nas danes ne zanima. On je bil imenovan, našli so se tudi predpisi, na podlagi katerih se je dalo to imenovanje utemeljiti in opravičiti in vznemirjenje v uradniških krogih se je sčasoma poleglo.

Pred nekaj dnevi pa so objavili listi vest, da je ta gospod premeščen v Zagreb. Na poču na svoje novo službeno mesto pa ni prišel še niti do Zidanega Mosta, ko je prejel brzojavko centralne vlade, da je ali upokojen ali iz službe odpuščen ali kar je že bilo. Skratka, v službi ni več.

Takoj po nastopu čisto radikalne volilne vlade je začel minister notranjih zadev brezobzirno poditi iz državne službe vse tiste uradnike in javne namočence, ki slučajno ne pripadajo da-

nes vladajoči radikalni stranki. Eni so bili upokojeni, drugi iz službe odpušeni, med temi tudi taki, ki so si že zdavnaj pridobili pravico do pokojnine. Vlada se je namreč postavila na stališče, da je slučajno na vladu se nahajajoča radikalna stranka že država in da kdor ne služi tej stranki, za tega v državnih službi ne more in ne sme biti mesta!

V tej naši lepi deželi slovenski so začeli pred nekaj dnevi „pristaši“ v Belgradu vladajoče radikalne stranke razpošilljati na uradnike v Sloveniji tiskana vabila za pristop k vladajoči srbski radikalni stranki. Ta vabila povedo vse. Povedo namreč, da državni uradnik ni svoboden državljan in ni službenik države, ampak mora biti navaden agent in priganjač vladajoče stranke, če hoče, da se mu bo dobro godilo na zemlji in da mu vladajoči gospodje ne puzeno žene in otrok v najhujši zimni na cesto.

Te tri slučaje, ki jih omenjamo izmed mnogih, naj bi slovensko uradni-

štvo dobro premislilo. Med slovenskim uradništvom je našel belgrajski centralizem svoje najbolj vnete zagovornike in branilce. Danes pa isti belgrajski centralizem, kateremu je naš slovenska uradniška inteligenca pela neverjetne slavospeve po znani „jugoslovanski“ melodiji, svoje največje zagovornike prav po centralistično pritiska ob zid. Če bi bili sentimentalni, bi zapisali besede: Maščevanje usodeli Ker smo pa resno misleči ljudje, pravimo slovenskemu uradništvu: Spametuj se!

Spametuj se in izpreglej že vendar enkrat, kam nas vodi vse skupaj tista toliko hvaljena centralistična pot!

Belgrajski centralizem nima smisla niti za državo niti za upravo. Ta centralizem ima smisel samo za „stranko“ in za materijelno dobrobit raznih strankarskih voditeljev, ki derejo to ubogo državo in ljudstvo, ki tvori to državo, brez usmiljenja do kosti in mozga. Take državniške in upravne metode so bile doslej pri nas neznae in nepoznane.

Tudi slovensko uradništvo ni imelo nikdar smisla za tako upravo. Toda ono je napram vsemogočemu centralizmu brez moči. Naj se naše uradništvo še tako prizadeva naše obupne upravne razmere urediti, naj se peha in trudi, kolikor se hoče, centralizem pravi: Jok! Vi morate molčati, ker ste „premagavci“, odločevali bomo mi, „zmagavci“!

Danes vidi menda tudi najbolj navdušeni slovenski uradniški centralist,

kam pelje centralistična pot. Ta pot pelje v upravni kaos in v golo nasilje in brezpravje. Le nikar se ne vdajate fantomu da bo slovensko uradništvo državo in njeno upravo „konsolidiralo“! To se ne bo nikdar zgodilo, pač pa se bo zgodilo to, kar se zgodi, če zmešaš zdrava jabolka z gnili: Ne bodo gnila jabolka postala dobra in zdrava, ampak zdrava jabolka bodo zgnila!

Za centralizem so mnogi nastopali z argumentom: Joj, joj, kaj bo z našo mladino, če ji ne bo odprta pot „od Triglavu do Vardarja“. Danes vidite, kaj bo s to mladino. Če bo hotela ostiti pošena in solidna, in če se ne bo hotela dati strankarsko korumpirati, bo frčala na cesto „od Triglavu do Vardarja“.

Za slovensko inteligenco in za slovensko uradništvo je ni druge poti, kakor da najde pot nazaj na svojo rodno grudo, nazaj na svojo domača slovenska tla! Za slovenski narod in z njim vred tudi za slovensko inteligenco je ni druge rešitve poti, kakor da si izbojujemo z združenimi moči Zedinjeno Slovenijo z lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva! V Sloveniji nam ne bo pretežno uveljaviti moderne in pravične državne uprave, kjer bo tudi uradniška inteligenca našla svoje primerno mesto, belgrajski centralizem pa pomeni smrt za državo, za upravo in za uradništvo.

Dopisi.

Iz ljubljanske okolice smo prejeli sledeči dopis:

Slačenje.

Brez gospodarske osamosvojitve ni prave svobode. V Jugoslaviji se bje lut boj za preureditev centralistične države v plemenskozgodovinsko in gospodarsko zaokrožene samoupravne pokrajine. Vprašanje je, če ne bo vodila zakonodaja posameznih pokrajin do razpada po srčenem hrepenenju ustvarjene Jugoslavije? Mi trdimo naspromptno in smo o tem globoko prepričani. Tisti dan, ko se bodo vsa tri plemena čutila svobodna, ko si bodo po lastni volji urejevala državno življenje, tisti dan bo tudi država kot celota se začela dvigati, dobila bo zaupanje v svetu, da je življenja zmožna in jugoslovanski denar se bo začel dvigati. Bratje Srbi bodo svoj del države spravili v red po svoje in bodo svoje izdatke spravili v sklad z dohodki. Z eno besedo: vodili bodo svoje državno gospodarstvo. Bratje Hrvatje bodo mogli končno po svoji volji si urediti svoje notranje državne potrebe. In Benjamim med slovanskimi rodovi? Da, tudi ti moj slovenski narod, se boš zavedel, da si narod, državni narod. Skromna bo tvoja državna hiša, toda snažna, čedna, z vso skrbjo negovana. Veliki narodi so ti v svoji požrečnosti vzeli lep, prekrasen vrt pred državno hišo — vzeli so ti pogled v daljni svet. Oropali so najmanjši narod Evrope dolge morske obali, odrezali so ga od morja. To se je zgodilo v imenu „svobode“ in

„samoodločbe“, „napredka“ in „civilizacije“ v dvajsetem stoletju. — Pa našemu narodu še ni bilo prikrajšeno gorje. Zastokala je Slovenija, ko so ji odrezali kos živega mesa — Koroško. A začelo se je še nove vrste trpljenje. Brat, s čegar pomočjo smo iskali oživotvorjenja svoje lastne bitnosti, nas je v marsičem presenetil, užalostil. Ali smo mogli razumeti, da nas toliko preizkušeni srbski narod ne bo razumel, razumel naše lastne bitnosti, naše lastne državnosti? Naša slovenska državna prestolnica — naša Ljubljana, je izgubila narodno vladu, izgubila je svojo postavodajno moč, še predno se je zavedla, da je prišel čas, ko je prosil volila. — Inteligenca je narod zatajila. Prihajali so odloki, od „brata“ sicer, zato pa tudi toliko bolj pekoči v srce narodovo, ko nas je eden za drugim slačil bolj in bolj. — Naš „brat“ nas je prikrajšal za tri četrtine našega narodnega premoženja pri zamenjavi kron. To je bil eden prvih in najhujših udarcov. Nato so se vrstili udarci dnevno. Narod slovenski — pa tudi ti, zapeljana inteligenca — vedl, da si pri kraju! Kmalu ne boš mogel pokriti na svojem telesu svoje golote. Za tvojo čast gre sedaj, dvigni se kot en mož in pokaži „bratu“ jasno in odločno, da na svoji zemlji hočeš biti sam svoj gospod!

Davke si bomo nakladali sami, uradnike bomo plačevali sami, postave si bomo delali sami. Skupno državo pa bomo čuvali po pravičnem dogovoru kot enakl med enakimi! — Odločilen dan je blizu!

Republikanstvo v Jugoslaviji.

Mi smo že opetovano imeli priliko, da smo opozorili svoje bralce na republikansko gibanje v naši državi. Ne na gibanje kot tako, ampak v zvezi z drugimi stvarinami, n. pr. ko smo pisali o zvezni državi (federaciji). Ker pa danes stojimo v začetku vohilnega boja, naj nam bo dovoljeno podati kratek pregled tega gibanja kot takega.

Republikance je imela že bivša kraljeva Srbija. Njihovo število seveda ni bilo veliko, a bili so tu in tudi še danes po vojni obstoje kot posebna „republikanska stranka“, ki izdaja svoje glasilo „Republika“ v Belgradu (tiskano seveda v cirilici). Voditelj srbijanske republikanske stranke je vseuč. profesor v Belgradu Jaša Prodanović. Stranki pripada mnogo odličnih znanstvenikov in učejnikov, med drugimi tudi predsednik srbske akademije znanosti.

Na Hrvatskem je republikansko gibanje tesno zvezano z imenom Radič. Radičeva „hrvatska republikanska seljačka stranka“ je danes najmočnejša stranka na Hrvatskem. Njeno glavno glasilo je tednik „Slobodni dom“, ki izhaja v Zagrebu. Stranka ima obsežno or-

ganizacijo tudi izven dežele Hrvatske in Slavonije, n. pr. v Bosni, v Hercegovini, v Dalmaciji, celo v Vojvodini tj. do romunske meje.

S Hrvatskega se je republikanska organizacija v Radičevem (ne v srbijanskem) smislu začela širiti tudi zlasti v obmejne kraje Slovenije, kjer obstoji pod imenom „slovenska republikanska stranka“. To skupino vodl dr. Novačan.

Poleg tega so po svojih programih republikanci tudi socialni demokratje in komunisti, čeprav tega ne razglašajo tako izrečno kot druge republikanske organizacije.

V celoti smo imeli torej do nedavnega časa tri republikanske stranke v naši državi: Srbijansko (ki se imenuje tudi „jugoslovansko“, hrvatsko in slovensko. Štiki med Srbijanci in Hrvati so bili mali, precej tesni pa med Hrvati in Slovenci.

Na praznike pa so priredili srbijanski republikanci veliko zborovanje svoje stranke v — Zagrebu! Torej v mestu, v čigar najbližji okolici ima neosporno

večino — Radič, vodja hrvaške republikanske stranke...

Na tem zborovanju je naglašal prof. Bogdanovič potrebo sloge med vsemi republikanci v Jugoslaviji, kamor je treba pristiati tudi Bolgare in Makedonce, kajti tudi ti so poseben narod. Vodja srbijanske republikanske stranke prof. Prodanovič pa je zagovarjal misel zvezne (federativne) države.

Zagrebski listi pa so v svojih poročilih o tem glasovanju omenjali, da so pripeljali srbijanske republikance v Zagreb — narodni socialisti...

Istočasno kakor srbijanski republikanci v Zagrebu so zborovali v Ljubljani narodni socialisti.

Dnevne vesti.

Nafha krajinčica fuhrana. Is tiga Sloveinfkiga Naroda rieio nekshni ludie u tu floueinfku plemie. Taklnni ludie fo floueinfki plemienzi. Po floueinfku ie plemenz ane fuorte prlnhizh.

Luka, piši! Vzemi takoj pero v svojem desno roko in napiši na naslovno stran dopisnice: Uprava „Avtonomista“ v Ljubljani, Breg št. 12. Na drugo stran pa: Naročam „Avtonomista“ za 1 mesec (četrt leta, celo leto). Podpiši se razločno in ne pozabi na zadnjo pošto, da dobiš list in poštno položnico. V petek je praznik in po soboti je takoj nedelja, torej imaš časa več kot dovolj, da napišeš teh par besed. Zato še enkrat: Luka, piši!

Nova kočevska železnica. Kakor izvedemo iz dobro poučenega vira, začno graditi novo kočevsko (Pucelj-Zupaničovo) železnico že prihodnji teden.

Iz krogov trafikantov smo zvedeli, da mora dokazati vsak, kdor hoče prodajati tobak, da ima „pravo“ politično prepričanje! — Namesto da se monopolna uprava briga za politično prepričanje, naj raje skrbi, da bodo ljudje dobili za svoj denar pošten tobak, trafikanti pa pošteno provizijo!

Ferman. Ko je prišel g. minister Zupanič na Gorenjsko, je dobila neka občina ferman od okrajnega glavarstva, naj mu pripravi dobro kosilo. — Ubogi minister! Še toliko nima, da bi se najeдел! — Prihodnjič bo dobila kakšna občina „ferman“, naj kupi g. ministru zlato uro, ali pa novo uniformo, prikrojeno po vzroku uniforme predsednika zamorske Liberije.

Iz Rovt nad Logatcem nam poročajo, da so začeli tam razvijati samostojni kmetje silno volilno agitacijo. Njihovi agitatorji letajo od hiše do hiše in obdelujejo ljudi z vsemi dopustnimi in nedopustnimi sredstvi. Slovenski zavedni kmetje jih pa „vlečejo“: Bono samostojne voliti, ampak vsak glas večja 1 vagon koruze, ali pa 2 vagona najfinjšje moke za „boljše“ ljudi. Jasno je, da noben slovenski kmet, ki še nekoliko slovensko čuti, ne more voliti štranke, ki je glasovala v Belgradu za centralizem, ki nam je vsem toliko škodoval. Mi v Rovtah dobro vemo, za kaj gre pri teh volitvah. Ali za nadvlado Belgrada, da nas bodo še zanaprej sku-

Na tem glasovanju so (po poročilih listov) sklenili narodni socialisti, da se odrekačo vsakemu sodelovanju z „meščkanskimi“ strankami in so naglasili potrebo ustanovitve enotne delavske stranke (bržkone po vzoru angleške „Labour-party“). Toda to za danes migmogrede. Sklenili so pa tudi posebno še poudarjati republikansko misel. Ali so naglašali tudi zahtevo po zvezni državi (federaciji), iz nam na razpolago stoečih virov ne moremo posneti.

Iz ravnokar navedenih podatkov je razvidno, da republikansko gibanje stalno raste, z njim pa tudi misel o zvezni državi (federaciji), ki je tista državna oblika, v kateri doseže zakonodajna avtonomija svoj višek.

bili, ali pa za lastno zakonodajo. In za lastno zakonodajo se bomo odločili in volili odločne avtonomiste. — Pozdrav.

Minister Zupanič in Slovenija. Srbški radikanci iščejo v Sloveniji pristašev, da bi mogel postati dr. Zupanič poslanec, ko so ga naredili za ministra, dasi doslej ni imel pri nas nobene stranke za seboj. To je narobe parlamentarizem: najprej minister brez volilcev, ki naj jih šele dobi z vladno pomočjo! V ta namen so začeli srbški radikanci izdajati dnevnik „Jutranje Novosti“, kjer se v 1. številki tudi popisuje, kako pozdravlja „narod“ ministra Zupaniča, ki ob krajšem ali daljšem „boravku“ (ta neslovenski izraz izdaja pisca) v tem ali onem kraju kot zastopnik Slovencev v ministrskem svetu sprejema deputacije. Nam se pa poročajo, da agitira dr. Zupanič v Beli Krajini med svojimi ožjimi rojaki takole: Glejte, da bom izvoljen za poslanka v Sloveniji; zakaj, jaz bom sicer gotovo izvoljen v Srbiji in bom zopet minister: ako me ne izvolite tudi v Sloveniji, se ne bom brigal zanj, ampak za Srbijo. — Slovenskimi volilcem priporočamo, da prepuste dr. Zupaniča srbškim radikalcem in mu breme slovenskega zastopnika odzamejo, ker mi ne potrebujemo takšnih ministrov brez portfella, to je priganjavev za velikosrbško idejo med Slovenci.

Nov dnevnik. V sredo zjutraj je začel izhajati v Ljubljani nov dnevnik „Jutranje Novosti“. Ob deveti uri dopoldne istega dne je dobil že novo, mnogo krajše in pikantnejše ime „Dolgčas“.

Razpis. Narodna radikalna stranka namerava nakupiti nekaj smrekovih, hrastovih in bukovih hlodov. Kupi tudi še nekaj slovenskih uradniških storov. Natančnejši podatki so na razpolago pri agrarni direkciji in na deželni vladi v Ljubljani.

Minister dr. Zupanič v Beli Krajini. Pretekli teden se je g. minister dr. Zupanič mudil v Beli Krajini. Gospoda ministra je prišel gledat tudi mnogobrojni ženski svet. In ta radovedni ženski svet je ugotovil, da se je g. minister zelo postaral in da ni nič več kaj posebno lep. „Je pa Pucelj že bolj fejš in zastaven fant“, so dejale ženske, ko so se razhajale.

tako, po veliki verjetnosti okuženo rano, takoj obkladek z raztoplino sublimata (hydrargyrum bichloratum corrosivum) v vodi. V takem slučaju vzamemo raztoplino v razmerju 1:1000. Ko

se obkladek posuši, naj kar ostane kot obeza na rani, dokler se ne zaceli ali pa dokler ne nastanejo znaki vnetja rane, kar pomeni vendarle nastalo infekcijo.

Gospodarstvo.

Temeljni pojmi o borzi.

Kaj in zaradi česa so pravzaprav borze? — tako se vprašuje marsikdo, ki dnevno siši o njih, bere o njih, misli o njih, pa si ne more določno predstavljati njih delovanja in pomena.

Borza je skupščina trgovcev, ki se snidejo ob določenem dnevnem času v svrhu olajšanja kupčijskih poslov. Časih, ko še ni bilo borz, je trgovcu blago lahko dalj časa obležalo, ker ni našel takoj kupca; zaradi tega je bil večkrat prisiljen oddati blago za lastno nabavno ceno ali celo cenejše.

Danes je to drugače. Trгоvec, ki ima n. pr. na prodaj žito, pride na borzo in zakliče v dvorano, da ima to blago naprodaj. Takoj se mu odzove več kupcev, ki licitirajo. Kdor največ ponudi, dobi blago in kupčija je v nekaj minutah sklenjena.

Kako pa nastajajo kurzi? To je pa takole: Trгоvec želi kupiti recimo delnice Jadranske banke. Gre na borzo in prvi prodajalec, ki ga tam dobi, zahteva zanj, recimo 180 dinarjev. Ker se mu zdi cena previsoka se obrne do drugega prodajalca, ki pa zahteva za te delnice 181 dinarjev, a tretji prodajalec celo 182 dinarjev. Če se prva dva prodajalca priključita tretjemu prodajalcu, se delnice ne bo dobilo pod 182 Din. V tem primeru je kurz teh delnic 182 Din. Ali pa sledeči primer: Nekdo hoče na borzi prodati 1000 srečk. Prvi kupec ponudi za nje 25 Din za en komad, drugi ponudi za nje po 24 Din, tretji celo po 23 Din za en komad. Če se prva dva povpraševalca = kupca pridružit tretjemu je kurz teh srečk 23 Din.

Temeljni princip je pač vedno le razmerje med ponudbo (naprodaj) in povpraševanjem (nakupom). Vzrokov za padanje ali dviganje kurzov je zelo veliko. Če n. pr. prodajalec blaga ali vrednostnih papirjev (to so srečke, delnice, državne obljagije itd.) vé, da kupec mora iz kakršnihkoli vzrokov tisti dan kupiti njegovo blago ali pa njegove papirje, potem bo ceno kolikor le možno pognal kvišku ter pri prodaji največ zaslужil.

Na borzi je vse le „blago“. Tako se tam imenuje vse: žito, deželni pridelki in vrednostni papirji. Vsak človek, ki kaj ima, stremi naložiti svoje premoženje tako, da bo imel od njega kar največ dobička. Zato takšni ljudje nakupujejo razne „popirje“, ki donašajo visoke obresti. V tem primeru pa ne gre, kakor n. pr. pri življenjskih potrebščinah, za blago samo, temveč za letni obrestni dobiček. Kupovalcu je vseeno, kako se

„popir“ imenuje, njemu gre le za to, koliko mu bo letno donal.

Če podjetje, ki je izdalo delnice (akcije) ne uspeva in torej ta „popir“ malo ali pa nič ne donša, se ga skuša vsakdo iznebiti, to je prodati. V tem primeru bo več ponudb = prodajalcev kot pa povpraševanj = kupcev, — kurz sedaj pade! Toda na borzi kurz ne pade, tudi če se dotičnemu podjetju slabo godi, ampak pade zaradi tega, ker se je pojavilo preveč prodajalcev. Iz tega sledi, da kakšni vrednostni popirji v kurzu rastejo, čeprav dotično podjetje slabo gre, ako je povpraševanje po njih veliko, in da nasprotno delnice dobrodočnega podjetja padajo, ako se jih pojavi na borzi večje število naprodaj. Toraj sta ponudba in povpraševanje na borzi odločilna. Če je kakšnega „blaga“ veliko naprodaj, je cena navadno nizka, če ga je pa malo naprodaj pa je cena navadno visoka. Kako zunanji svet ta dva faktorja — ponudbo in povpraševanje — regulira, v tem je pa vsa skrivnost borze.

Vzroki dviganja in padanja kurzov so različna. Vzrok je ali naraven ali umeten ali pa nezaželjen. Naraven vzrok je dober ali pa slab napredek podjetja z vsemi svojimi posledicami, kaor n. pr. zvišanje ali znižanje letnih dividend, ustavitve plačevanja obresti od vloženega kapitala in podobno. Nezaželjen vzrok pa je iskati navadno iz izvenrednih dogodkih, kakor n. pr.: Izbruh vojne, ugoden mir s sovražnikom, notranje politične krize, nezadovoljnost prebivalstva, menjavanje kurzne vrednosti na drugih borzah itd. V splošnem imajo kurzi delnic kakšnega delniškega podjetja tendenco, da se morajo obrestovati vsaj po 5%. Če kakšna delniška družba n. pr. plačuje na delnico, ki ima nominalno vrednost 100 Din letno dividendo 8 Din 50 para, se bo borzni kurz delnice sukali okoli 150 Din. Če bi šel pa ta kurz še višje (bi toraj presegal 5% pariteto), se imenuje ta presežek kurzni ažil, kar je posledica fantazije občinstva v vspeh dotičnega „popirja“. Kadar kakšen „popir“ stoji zelo visoko, je zidana ta vrednost zgolj na verjetnost. Ako n. pr. dohodki kakšnega podjetja progresivno naraščajo, potem se bodo progresivno višale tudi dividende in kurzi. Ta bodoči kurzni povišek „popirja“ se vnaprej eskomptira.

Zaželjeni vzroki dviganja ali padanja kurzov so najbolj pogosti. Tu prihaja v poštev predvsem špekulacija. O tem bomo v prihodnji številki navedli zelo interesantne slučaje.

ZA KMETE.

Kranjska čebela.

„Muha ne da kruha,“ pravi marsikak Slovenec. So pa tudi ljudje na svetu, še celo pri nas v Jugoslaviji, ki pravijo, da ima krava samo toliko časa mleko, da oddoži tele, potem pa nič več, in krav sploh ne morejo, ampak ovce in koze. Tako gospodarstvo se zdil nam nespametno. Je tudi. Še bolj nespametno bi se pa zdele besede „muha ne da kruha“. Amerikanec Hofmann-u v Janesville, Minesota, pri katerem čebelarji in sl služil kruha tudi Slovenec Miklavčič iz Gorenje vasi pri Poljanah. Hofmann je imel 1920. leta 1000 panjev na osmih krajih. Ko so jih oskrbeli za zimno in pomlad, je ostalo še 62.000 kg medu, v okrogli vrednosti 27.000 dolarjev; v današnji valuti je to okoli 12 milijonov kron. Ta gospod si lahko privoščil, ne samo velik kos kruha, ampak vsaki dan potico. In takih gospodov je po svetu več.

S čebelo je tako, kakor z vsako drugo domačo živino. Če gospodar zna opravljati n. pr. krave, mu donšajo dobiček, če ne, pa gara naprej, da sam ne ve kam. Postavi pa najboljšemu gospodarju slabo pasmo v hlev, pa tudi

ne more nič prigospodariti. Ali imamo Slovenci zmožnosti za dobre čebelarje in kakšna je naša čebelna pasma?

Čebelarstvo v Sloveniji je tako razvito, da nismo zadnji na svetu. V Jugoslaviji smo pa prvi. Slovensko čebelarsko društvo ima več kot 2000 članov in izdaja list „Slovenski čebelar“, katerega nas ni treba biti sram prav pred nikomur na celem božjem svetu ne. (Iz njega so povzeta po večini naša navajanja). Nadalje: Anton Janša, ki je za časa Marije Terezije zapustil slikarstvo in se šel učiti na Dunaj čebelarstva, ga preuredil in se povzpel s svojimi spisi in delom med prve svetovne čebelarje, je bil Slovenec. Slovenci služijo po svetu kot čebelarji. Na kmetijski šoli v Minesoti je profesor, ki je ob enem župnik na neki bližnji fari in ne poučuje čebelarstva zastonj, ampak za letnih 2500 dolarjev, približno polovico toliko, kakor plača država letno vsej duhovščini v ljubljanski škofiji. Nato lahko mirno napišemo: Slovenci imamo več kakor povprečen talent za čebelarstvo.

Kaj pa naša dežela? Imamo takozvano sivo kranjsko čebelo, ki je mor-

Domači zdravnik.

Zastrupljenje krvi.

(Nadaljevanje.)

Popolnoma zdrav človek, posebno ako ni ravnokar prišel v posredno ali neposredno dotiko s kakim bolnikom, ima na sebi le redkokdaj večjo množino razvoja sposobnih bolezenskih kll. Zato se tudi slučajne rane na njem celijo hitro in gladko. Vse drugačne so pa razmere, ako se rani človek, ki ima na sebi take tvore, gnojne mozolce, lišaje in druge kožne bolezni; tudi nahod, angina (vnetje v žreću), vnetje zunanjih delov oči, gnojni iztok iz ušesa in druge bolezni, tvorijo veliko nevarnost za okuženje svežih ran. Človek, ki toži, da se mu vsaka rana gnoji, ima gotovo na sebi kje kak skrit lišaj ali kaj podobnega. Seveda je pa tak človek nevaren tudi za rane drugih in najboljše bi bilo, če bi s takim ranjencem, tudi če gre le za neznatno prakso, ne prišel v dotiko; posebno pa ne kaže, da bi obvezaval ali na drug načlo oskrboval rane drugim.

So pa tudi opravila, pri katerih nastopa okuženje ran in s tem zastrupljenje krvi kaj lahko. Tako so v nevarnosti perice, ker perejo po ranah in drugih bolezenskih izcedkih ponesnaženo perilo. Mesarji, strugarji, krznarji, bolniški strežniki in tudi zdravniki so infekciji lastnih ran izpostavljeni v veliki meri. Tudi ranitve pri vrtnarjih in poljedelcih so nevarne radi dotike s pognojeno prstjo in gnojico.

Če se torej rani človek pri kakem opravilu z okuževalnimi snovmi, je tudi dotično rano smatrati že ob postanku za okuženo. Če je rana le količkaj globoka in raztezna, treba je takoj poiskati zdravniške pomoči. Če je rana neznatna in dobro krvavi, naj bo postopanje isto kakor pri navidezno čistih ranah. Če izpiranje take rane kaj hasni, je jako dvomljivo, ker se niti zdrava koža ne da očistiti do popolne odstranitve vseh kll. Dobro pa je, ako napravimo na

da svetu bolj poznana kakor Slovenci. O njej pravi g. Jager tole: 1. Kranjske čebele so večje, kakor so druge ter imajo daljše jezike, tako, da morejo na rdeči detelji delovati. 2. One nabere razmeroma več medu na vsako družino, nego druge pasme. 3. One so najbolj krotke med vsemi čebelami v Združenih državah; so na satu popolnoma mirne ter ne odletavajo raz sat, ko ga imamo v rokah. Mi izhajamo lahko brez kajenja (dima). 4. One so bolj trdne, ko črne ali rumene čebele ter morejo prenesti najmanj dve stopinji mraza več nego druge. 5. Zaradi mirnega značaja prenašajo zimo prav dobro. 6. One prav redkokrat ropajo, če sploh kedaj. (Samo po krivdi čebelarja. Opisca). 7. Njih matice so tako plodovite, da jih čebele v ranem poletju odstranijo (preležejo). 8. One se ne morejo dovolj razviti v Langstrothovem panju z desetimi satniki ter potrebujejo naj-

manj panj Dadantove velikosti. 9. Ravnanje z njimi more biti bolj temeljito in drugačno, nego z italijanskimi čebelami. (Slov. čebelar XXV, 78). Obljublja, da bo svoje trditve še razširil in dokazal, kar se mu bo gotovo posrečilo, ker ima kranjska čebela vnete zagovornike po vsem svetu, ki v glavnem isto trdijo.

Našo sivko izpodriva rumena italijanska čebela. Ker se pa morajo njeni zagovorniki posluževati že umazane konkurence, kakor pišejo ameriški čebelarški časopisi, je to znamenje, da bo sivka zmagala. Za ta dan pa se moramo pripravljati po načrtu. Zato naj bo vsak naš čebelar član slovenskega čebelarkega društva, ki naj vodi ta načrt, in naj njegove nasvete tudi posluša. Predvsem morajo vse križanke z italijansko pasmo iz naših čebelnjakov izginiti. In velik panj rabi kranjska čebela. To prepričanje je že tako prodrlo, da je povpraševanje po Albert-Znideršič panju tako veliko, da ni mogoče

vsem željam ugoditi. Jugoslovanski organizirani čebelarji naj se pa neumorno še naprej trudijo, da dobimo moderen čebelarški zakon.

Čebelina paša v Jugoslovanskih deželah je vsaj srednja. Dala bi se pa še zelo izboljšati. Čebela je z ozirom na oplojenje sadežev naravnost potrebna za sadjerejo in polje. Pasma imamo prvovrstno. Čebelarjev ne bo manjkalo. Kaj pa, če bi se za kraljestvo SHS ustanovila v kraju z najbolj razvitim čebelarstvom, v Sloveniji, čebelarška šola, v katero bi poleg strokovnjakov, ki čebelarijo doma, poskusili privabiti tudi svoje rojake, čebelarje-strokovnjake iz tujine, z bogatimi izkušnjami. Če se izplača v Ameriki, zakaj bi se pa pri nas ne, ki lahko računamo poleg medu še na izvoz čebel. — Če vam bo kdo očital, da smo znoreli, nas tolaži to, ker so tako nori tudi Amerikanci, ki imajo dolarje, katere Slovenci krvavo bolj rabimo, kakor Amerikanci.

Cena živine. V Zagrebu so se zadnje dni cene živini zelo dvignile. Prvovrstni voli so veljali do 50 kron za kilogram žive teže, drugovrstni po 36 kron. Svinje (debele) prve vrste po 100 kron za kilo žive teže, mesnate svinje pa po 104 kron. Svinjska mast se je tržila po 150—156 kron kilo.

Vrednost denarja: 1 dolar 420 do 1950 kron, ječmen po 1400 kron, rž po 1600 kron, oves po 1200 kron, stara koruza po 1280 kron, moka po 30 kron.

Žitne cene v Zagrebu. Pšenca po 428 kron, 1 lira 20—21 kron. V Curihu velja 100 naših kron 1 frank 15 centimov.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV. Odgovorni urednik Jože Petrič. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Popolnoma varno naložite svoj denar v
VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI
F. Z. Z. O. Z.

sedaj poleg nunske cerkve po leti 1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo po 6% brez odbitka rentnega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5 1/2%.

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po 6 1/2%.

Večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru.

Berite

ravnokar izšlo brošuro „Jugoslovenci, Slovani in Jugoslovani“, ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni. Naroča se pri upravi našega lista. Cena Din 5—, s poštnino 25 para več.

Valentin Vojska

pleskar in ilčar, Ljubljana, Cerkevna ulica št. 11. se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Cene zmerne. Delo solidno.

Miroslav Bivic, Ljubljana.
So. Petra cesta šte. 29

Se priporoča sl. občinstvu p. n. tvrdkam za naročila vseh v to stroko spadajočih del. Velika zaloga šolskih map, notesov in blokov. Cene nizke. Postrežba točna. Delo solidno.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zadružna centrala za manufakturo en gros en detail.

Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki

Skladišče v „Kresiji“, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje, — Prodajalna na drobno v Stritarjevi ulici št. 5. — Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Upoštevajte pri nakupih.

Svinjske kože!

Tovarna usnja „INDUS“ d. d.

kupuje po najvišjih cenah

Ia, to so na čisto izdelane svinjske kože brez lukenj

in zarezkov po 35 kron kilo

Ila, to so zrezane in slabo izdelane svinjske kože po 18 „ „

Od hrvaških in ogrskih prašičev po 12 „ „

Kože prevzemamo v znanem skladišču

KARL POLAK, Ljubljana, Dunajska cesta 23.

Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne prost. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

Trgovska banka d. d., Ljubljana

Šelenburgova ulica številka 1.

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPNA BANKA)

KAPITAL IN REZERVE DIN 17,500.000

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzojavni: Trgevska

Telefoni: 139, 146, 458

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica

EKSPOZITURE:

Konjice, Meža-Dravogr., Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franč. cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. januarja 1923 po

5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad 110 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1,100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.